

Sipoon kunnan kotihoidon palveluiden sisältö

Sisältö

Kotihoidon palvelut	3
1. Arviointikäynti	4
2. Hoito- ja palvelusuunnitelma	5
3. Kotona asumista tukevat hoivapalvelut	6
3.1 Henkilökohtainen hygienia	6
3.2 Saunapalvelu	6
3.3 Ravitseminen	6
3.4 Ateriapalvelu	6
3.5 Vaatehuolto	6
3.6 Siistiminen	7
3.7 Ulkoilu- ja saattoapu	7
3.8 Asiointiapu	7
3.9 Sairaanhoidolliset tehtävät	8
3.10 Lääkehoito	8
3.11 Saattohoito	8
3.12 Ilta- ja viikonlopputyö	9
3.13 Yöhoito	9
3.14 Muut tehtävät	9
4. Rajaukset kotihoidon palveluissa.....	10
5. Muiden palvelutuottajien piiriin ohjaaminen	10

Kotihoidon palvelut

- Kotihoidon palveluilla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014, 20 §) mukaisia kotipalveluja ja terveydenhuoltolain 25 § (1326/2010) tarkoittamaa kotisairaanhoitoa.
- Kotihoidon palveluiden avulla turvataan omassa kodissaan asuvien asiakkaiden tarvitsemat yksilölliset hoito-, hoiva- ja huolenpito palvelut.
- Kotihoidon palvelukokonaisuuden muodostavat kotipalvelu, kotisairaanhoito ja kotihoidon tukipalvelut. Kotihoidon tarkoituksena on tukea asiakkaan toimintakykyä ja elämänhallintaa siten, että hän voi asua turvallisesti kotona. Kotihoito, hoiva ja huolenpito kohdentuvat ensisijaisesti paljon hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville ikäihmisille ja pitkäaikaissairaille.
- Kotihoidon toimintaperiaatteena on antaa hyvää ja turvallista hoivaa, hoitoa ja palvelua henkilölle, jonka toimintakyky on palvelutarpeen arvioinnin myötä todettu kotihoidon palveluja edellyttäväksi. Palvelu toteutetaan kuntouttavalla työotteella siten, että asiakkaan omaa toimintakykyä ylläpidetään ja asiakasta ohjataan selviytymään mahdollisimman omatoimisesti päivän askareista ja hoitotoimenpiteistä. Omaisia ja lähipiiriä tuetaan osallistumaan hoitoon ja huolenpitoon.

1. Arviointikäynti

Uuden asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin tekee palveluohjaaja. Palvelun tarvetta selvitetään yhteistyössä asiakkaan ja hänen omaistensa kanssa asiakkaan kotona. Arviointikäynnillä arvioidaan asiakkaan toimintakykyä ja sosiaalisia verkostoja sekä selvitetään mahdollisten erilaisten tukien ja apuvälineiden tarvetta.

Asiakkaan palvelukokonaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon myös yksityiset palveluntuottajat, vapaaehtoistyö sekä lähipiirin osallistumismahdollisuudet. Palvelutarpeen arviointi tehdään viimeistään seitsemän (7) arkipäivän kuluessa asiakkaan yhteydenotosta, kiireellisissä tapauksissa viipymättä. Mikäli kriteerit täyttyvät on palveluohjaaja yhteydessä kotihoitoon, jonka jälkeen sovitaan kotihoidon palveluiden aloituksen ajankohta yhdessä asiakkaan ja omaisten kanssa.

Arviointikäynnillä selvitetään esimerkiksi:

- Kotona selviytyminen huomioiden asiakkaan fyysinen ja psyykinen toimintakyky sekä sosiaalinen verkosto
- Kotiympäristö ja asuinolosuhteet
- Muistihäiriöiden varhainen toteaminen ja tutkimuksiin ohjaaminen
- Omaisten ja läheisten osallistuminen hoivaan ja hoitoon
- Avun tarve ja yhteinen suunnitelma toimintakykyä ylläpitävistä palveluista
- Apuvälineiden sekä kodin muutostöiden tarve
- Taloudellisten tukien tarve sekä ohjaus ja apu niiden hakemiseen
- Asiakkaan palveluiden ja hoidon tarvetta. Arvio tehdään mm. erilaisia mittareita käyttäen. Palveluohjaaja arvioi hoidon ja palveluiden tarvetta ensisijaisesti RAI Screener Oulu – toimintakyvynmittarilla. Muita kotihoidon käyttämiä mittareita ovat RAI HC, MNA, MMSE ja CERAD. Mittareiden käyttö antaa objektiivisen kuvan asiakkaan tilanteesta (ks. erilliset kotihoidon myöntämisperusteet).

2. Hoito- ja palvelusuunnitelma

- Jos asiakkaan avuntarve täyttää kotihoidon myöntämisperusteet ja jatkuvan avun tarvetta ei voida arvioida, kirjataan asiakas kotihoidon piiriin tilapäisesti ja asiakkaan tilannetta arvioidaan jatkuvasti.
- Hoito- ja palvelusuunnitelma tehdään kahden viikon kuluessa hoidon alkamisesta yhteistyössä asiakkaan ja omaisen/läheisen sekä asiakkaalle nimetyn vastuuhoitajan kanssa. Asiakkaalta pyydetään allekirjoitus hoito- ja palvelusuunnitelmaan sekä lupa kenelle ja mitä asiakasta koskevia tietoja saa luovuttaa. Palvelukokonaisuus voi sisältää muitakin kuin kunnan järjestämistä kautta tulevia palveluja esim. yksityisiä palveluja, jotka täydentävät asiakkaan palvelukokonaisuutta. Hoito- ja palvelusuunnitelma ja muut asiakkaan hoidon kannalta tärkeät asiakirjat säilytetään kotona kotihoidon kansiossa ja kansio kulkee mukana esim. sairaalakäynneillä tai intervallihoidossa. Hoito- ja palvelusuunnitelma tarkistetaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään kaksi kertaa vuodessa.
- Asiakkaan, omaisten/läheisten ja kotihoidon henkilökunnan tulee noudattaa yhdessä tehtyä hoito- ja palvelusuunnitelmaa. Näkemyseroilanteissa asiakkaan kanssa pidetään hoitoneuvottelu. Jos hoitoneuvottelu ei tuota tulosta, jatkotoimenpiteistä päätetään omaisten ja muiden hoivaan osallistuvien tahojen kanssa. Asiakkaalle tehdään hoivan tarpeen arvioinnin perusteella myönteinen tai kielteinen viranhaltijapäätös haetuista palveluista. Asiakkaalla on päätöksestä oikaisuvaatimusoikeus.
- Hoito- ja palvelusuunnitelma toimii asiakasmaksuperusteena. Tulotiedot tarkistetaan vuosittain. Jos tuloissa tapahtuu muutoksia, asiakkaan tai hänen edustajansa tulee ilmoittaa siitä alueensa kotihoidon ohjaajalle.

3. Kotona asumista tukevat hoivapalvelut

3.1 Henkilökohtainen hygienia

Asiakkaan henkilökohtaisen hygienian hoitoon kuuluu suihkussa avustaminen kerran viikossa. Lisäksi avustetaan päivittäisissä pesuissa tarpeen mukaan. Omassa saunassa avustetaan ainoastaan, mikäli kodissa ei ole muuta pesumahdollisuutta. Henkilökohtaisen hygienian hoitoon kuuluu lisäksi hampaiden- ja proteesien pesu, ihon perusrasvaus, parranajo, kynsienleikkaus ja kuulolaitteen puhdistaminen.

3.2 Saunapalvelu

Kodin ulkopuolinen saunapalvelu on tarkoitettu niille kotihoidon asiakkaille, joilla ei ole suihku- tai peseytymismahdollisuutta kotona. Palvelusta peritään erillinen käyntihinta.

3.3 Ravitsemus

Asiakasta ohjataan syömään terveellisesti ja monipuolisesti. Mikäli asiakas ei itse pysty valmistamaan aterioitaan, tilataan hänelle ateriapalvelu ja/ tai hankitaan valmisaterioita kauppakassipalvelun kautta. Käyntien yhteydessä kotihoito huolehtii tarvittaessa aamu -, väli - ja iltapalan valmistamisesta. Lisäksi huolehditaan riittävän nesteen saannista sekä aterioiden lämmittämisestä. Erityistä huomiota ravitsemukseen kiinnitetään MNA -seulan perusteella sekä muistiongelmallisilla, yli- ja alipainoisilla, haavahoitoasiakkailta ja pitkän laitosjakson jälkeen kotiutuvilla asiakkailta.

3.4 Ateriapalvelu

Ateriapalvelu on tarkoitettu henkilöille, joilla on alentunut liikuntakyky tai/ja jotka eivät kykene käymään ruokailemassa kodin ulkopuolella esim. päiväkodissa tai terveysaseman ruokasalissa tai eivät pysty huolehtimaan päivittäisen ruuan valmistamisesta/lämmittämisestä. Ateriasta peritään annoshinta.

3.5 Vaatehuolto

Asiakkaan pyykkiä pestään asiakkaan omassa pesukoneessa tai asiakas ohjataan pesula-/pyykkipalvelun piiriin, joka on maksullista. Silitys ja mankelointi, vaatteiden käsinpesu sekä mattojen, verhojen ja pöytäliinojen peseminen ohjataan omaisille tai

yksityisille palveluntuottajille. Vuodevaatteet vaihdetaan kerran kuukaudessa tai tarpeen mukaan.

3.6 Siistiminen

Asiakasta ohjataan osallistumaan kodinhoidollisiin tehtäviin omien voimavarojensa mukaan. Mikäli omainen asuu samassa taloudessa asiakkaan kanssa, huolehtii omainen kodin siisteydestä. Kotihoito vastaa asiakkaan kodin päivittäisestä ylläpitosiistimisestä yhdessä asiakkaan kanssa asiakkaan voimavarat huomioiden. Päivittäinen siistiminen pitää sisällään keittiön pöytien ja työtasojen siistimisen. Wc- ja suihkutilat tarkistetaan viikoittain ja puhdistetaan tarpeen mukaan. Asiakkaan tiskit tiskataan ja roskat viedään ulos tarvittaessa sekä jääkaappi tarkistetaan ja pyyhitään tarvittaessa. Virtsaämpärit ja -pullot tyhjenetään ja pestään käyntien yhteydessä. Perussiivouksessa asiakasta ohjataan käyttämään yksityisiä palveluntuottajia, jos omaiset/läheiset eivät pysty huolehtimaan perussiivouksesta. Jos asiakkaan kotiutuminen/ koti edellyttää suursiivousta ja asiakkaalla ei ole mahdollisuutta hankkia siivousta omin varoin, neuvotellaan siivouskustannuksista sosiaalitoimen kanssa.

Omaisten toivotaan tiskaavan itse omat astiansa vierailuiden jälkeen.

3.7 Ulkoilu- ja saattoapu

Asiakkaiden kanssa ulkoillaan, mikäli se kotikäynnin yhteydessä on mahdollista. Asiakkaan toivomuksesta voimme auttaa ulkoilukaverin hankkimisessa. Saattoapu järjestetään ensisijaisesti omaisten, lähipiirin tai vapaaehtoistyön turvin.

3.8 Asiointiapu

Kauppa-asioinnit järjestetään kauppapalveluna tai omaisten/läheisten toteuttamana. Asiakas tekee kauppatavaroiden kotiinkuljetussopimuksen kauppapalvelutuottajan kanssa. Jos asiakas haluaa ostaa esim. vaatteita tai kulutustavaroita, niiden hankkimisesta huolehtivat omaiset, muu lähipiiri tai edunvalvoja. Pankki- ym. asioinnit hoitaa ensisijaisesti asiakas tai hänen omaisensa, edunvalvojansa tai uskottu henkilönsä. Laskut voidaan myös ohjata e-lasku- tai suoramaksupalveluun.

3.9 Sairaanhoidolliset tehtävät

Sairaanhoidollisia palveluita annetaan kotiin niille asiakkaille, jotka eivät terveydentilansa takia pysty itse hakeutumaan hoitoon kodin ulkopuolelle, esim. omalle terveysasemalle. Sairaanhoidollisia tehtäviä ovat esimerkiksi haavanhoito, katetrointi, ompeleiden poisto, korvahuuhtelut, letkuruokinta ja muut kotiooloissa tehtäväksi soveltuvat hoitotoimet. Asiakkaan terveydentilaa arvioidaan ja seurataan sekä oireita tarkkaillaan ja tarvittaessa otetaan yhteys lääkäriin. Kotihoidon lääkäripalvelu järjestetään kunnan omana toimintana.

3.10 Lääkehoito

Säännöllisen kotihoidon asiakkaiden lääkkeenjako suoritetaan soveltuvin osin koneellisesti apteekkien toimesta. Kunta vastaa koneellisen lääkkeenjaon kustannuksista ja asiakas lääkekustannuksista. Asiakas solmii apteekin kanssa sopimuksen palvelusta. Jos asiakas ei halua kyseistä palvelua, hän voi järjestää lääkkeenjaon itse haluamallaan ja kustantamallaan tavalla. Asiakas tai omainen voi noutaa valmiiksi jaetut lääkerullat apteekista tai kotihoidon henkilökunta toimittaa lääkerullat asiakkaalle. Kotihoito voi avustaa lääkkeiden antamisessa ja toteuttaa lääkehoitoa lääkärin ohjeiden mukaan. Kotihoito huolehtii vain tarvittaessa muut kuin koneelliseen lääkkeenjakoön liittyvät apteekkiasiat.

3.11 Saattohoito

Saattohoito järjestetään kotiin asiakkaan niin halutessa. Saattohoitoon kuuluu asiakkaan ja perheen tukeminen sekä arvokas ja inhimillinen kohtaaminen. Kivuttomuus, oireiden hoito ja ennakointi on tärkeä osa saattohoitoa. Kotihoito huolehtii asiakkaalle kotiin tarvittavat hoito- ja apuvälineet. Saattohoitoasiakkaan hoitoon osallistuvat joko kotihoidon tai terveyskeskuksen lääkäri, kotihoidon henkilökunta sekä tarvittaessa tukiosaston henkilökunta. Kotihoito voi olla asiakkaan tai omaisten/läheisten pyynnöstä yhteydessä seurakuntaan. Saattohoidossa olevan asiakkaan on mahdollista siirtyä vuorokauden ajasta riippumatta kotoa tukiosastolle.

3.12 Ilta- ja viikonlopputyö

Ilta- ja viikonlopputyössä tehdään asiakkaan kotona päivittäiset hoidon tarpeen mukaiset tehtävät. Läheisten toivotaan ilmoittavan etukäteen kotihoidon henkilöstölle, jos he vierailevat asiakkaan luona hoitaen hänet iltaisin, viikonloppuisin tai juhlapyhinä. Näin vältetään turhalta kotikäynniltä ja hoitajaresurssi voidaan suunnata muille asiakkaille.

3.13 Yöhoito

Yöhoitoon otetaan asiakas, jonka kotona selviytyminen edellyttää kotikäyntiä yöaikaan. Yöhoito voi olla määräaikaista. Yövuorossa oleva hoitaja auttaa asiakkaita perus- ja sairaanhoidollisissa tehtävissä ja vastaa turvapuhelinten hälytyksiin.

3.14 Muut tehtävät

Kotihoidon henkilökunta neuvoo apuvälineisiin liittyvissä kysymyksissä. Kotihoidon työntekijä ohjaa asiakasta ja omaisia/läheisiä asiakkaalle kuuluvien taloudellisten etuuksien hakemisessa (esim. eläkettä saavan hoitotuki).

Omakotitalossa asuvien asiakkaiden postit haetaan postilaatikosta, jos asiakas tai omainen/läheinen ei siihen kykene.

Asiakkaan palovaroittimien toiminta testataan kaksi kertaa vuodessa.

Turvaranneke testataan kerran kuukaudessa ja aina ukonilman jälkeen.

Kotihoidon henkilökunta pääasiallisesti ohjaa ja neuvoo asiakasta tai omaisia/läheisiä hakeutumaan kolmannen sektorin piiriin piha- ja lumitöitä koskien. Kotihoidon henkilökunta voi tarvittaessa järjestää asiakkaan palveluiden piiriin.

4. Rajaukset kotihoidon palveluissa

Kotihoito on tarkoitettu välttämättömien arjesta selviytymisen palvelujen, tuen ja hoivan toteuttamiseen. Mikäli asiakkaalla ilmenee tarvetta esim. suursiivoukseen, ikkunoiden pesuun, verhojen vaihtamiseen, huoneiden ja tilojen siivoukseen (esim. kellari ja vintti), muuttamiseen, kukkamultien vaihtamiseen, lemmikkieläinten hoitoon ja ulkoiluttamiseen, pakastimien sulatukseen, juhlien järjestämiseen tai pihan ja puutarhan töihin, asiakkaalle etsitään yhdessä hänen kanssaan sopiva yksityinen palveluntuottaja, jollei omainen ota huolehtia näitä tehtäviä. Kotikäynnillä voimakkaasti päihdeiden vaikutuksen alaisena olevalta asiakkaalta tarkistetaan yleistila ja käynti tehdään myöhemmin. Tilanteen toistuesssa neuvotellaan päihdetyön asiantuntijoiden kanssa jatkotoimenpiteistä.

Kotihoidon henkilöstö ei saa kuljettaa asiakasta omalla tai leasing-autoilla.

Kotihoitoon ei voida ottaa asiakasta, joka ei itse halua palvelua (itsemääräämisoikeus), jonka aggressiivinen käyttäytyminen uhkaa työntekijän turvallisuutta tai joka ei sitoudu yhteistyöhön, vaikka ymmärtäisi sen merkityksen hoitonsa kannalta. Poikkeuksena ovat muistiongelmaiset asiakkaat, jotka eivät välttämättä ymmärrä omaa tilannettaan.

Poikkeuksellisista syistä kotihoidon asiakkaita voivat olla henkilöt, joiden RAI -arvioinnissa MAPLe on 1, esimerkkeinä:

- saattohoitoasiakkaat
- alle 65-vuotiaat, jotka tarvitsevat sairautensa vuoksi kotihoidon palveluja

5. Muiden palveluntuottajien piiriin ohjaaminen

Alla on lueteltu esimerkkejä tilanteista, jolloin asiakkaalle etsitään muuta palveluntuottajaa kuin kotihoito

- Vain lääkkeenjakoja tai verikokeiden ottamista tarvitsevat asiakkaat
- Vain siivouspalvelua tarvitsevat asiakkaat
- Jos asiakkaan voinnin tai lääkityksen seuranta tai sairaanhoidollisten toimenpiteiden toteutus voidaan tehdä terveysasemalla
- Tapaturmapotilaat, joiden hoidon kustantaa vakuutusyhtiö.
- Ulkopaikkakuntalaiset, jotka tarvitsevat kotihoidon palveluja, kuten päivittäisissä toiminnoissa avustaminen (esim. suihkuapu, ruuan lämmittäminen)
- Mikäli asiakas ei ole hoitomyönteinen, esim. ei ole toistuvasti kotona sovittuna aikana tai ei noudata lääkärin antamia hoito-ohjeita. Tällöin asiakkaan ja tarvittaessa omaisten/läheisten kanssa pidetään hoitoneuvottelu ja jatkohoidosta päätetään yhdessä lääkärin tai kotihoidon ohjaajan kanssa.
- Työsuojelullisista syistä asiakasta voidaan pyytää pitämään kotieläimet toisessa huoneessa ja olemaan tupakoimatta kotihoidon henkilökunnan käynnin ajan. Mikäli asiakkaan kodissa ilmenee terveydelle vaarallisia tekijöitä, voidaan työsuojelua pyytää kotikäynnille arvioimaan henkilökunnan terveysriskejä.